

Uj park születik a Dunaparton

A lebontott piarista épület helye, a még lebontásra váró épületrésszel

Ismét egy darabka terület a fővárosban, amely felszabadul a kockakövek és az aszfalt burkolata alól. A meztelen föld kitarul a napfény simogató melegének, a lebontott falak helyén megjelentek a pesti ueca jellegzetes alakjai, a hiányosan öltözött kis csibészek s rabló-pandurt játszanak fülhasító visítózással.

A dunaparti piarista-házat a minap lebontották. A régi, barna épület, amely ott szerepel a régi Pestet ábrázoló metszeteken, eltűnt s vele tűnt el egy darab történelem. Nem maradt a helyén egyéb, csak egy csenevész fa, mely körül hajdani diákok kergézték, vagy írták első szerelmes verseiket valami göndörhajú, abröncsoszoknyájú kisasszonyhoz. S egy rozánt háztömb, amelyben még laknak ugyan, de amely nemsokára szintén a piarista-ház sorsára fog jutni... Jó is lesz, valljuk be. Budapest Dunapartja egyike a világ lecszebb pontjainak, hadd táruljon ki az emberi szem számára teljes pompájában, hadd hatoljon be a napfény és levegő minél szélesebb területekre.

A lebontott épület a piaristák gimnáziuma volt, barokkos épület s körülbelül az ezerhatszázad évek legvégén vagy a múlt század fordulóján épült. Szelíd papok taníttatták benne apáinkat, sőt nagyapáinkat a latin és görög nyelv titkaira. Mint tudjuk, az utóbbi időkben a népjóléti minisztériumot helyezték el benne s a diákok hangos kacagását, rohangálását s a tanár urak sétáló csoportjait felváltották a háborúban s forradalomban, meg az azután következő gazdasági jégverésekben lerongyolódott, kétségbeesett emberek tömegei. Lakás- és munkanélküliek ácsorogtak a nagymultú épület szűk és sötét folyosóin, asszonyok karjaikon tartva sovány gyermekeiket, férfiak, akik reménytelen életük hosszú lépcsőfokain eljutottak ehez a legutolsó reménylécshöz is, hogy tovább tengessék vékony életüket vagy összeszorított foggal forduljanak ki a kapun a lármás uccára.

Történelem tűnt el itt, történelem, amelyben benne van az abszolútizmus kora, a szabadságharc, az elnyomtatás és a kiegyezés, az első gőzhajó füstje jut az ember eszébe és a márciusi ifjak sürgő-forgó, lelkes csapatai. S azután jött mindaz, amire már valamennyien oly jól emlékszünk, sajnós. A tudományok művelésének háza így hanyatlott bele Magyarország sorsának mélységeibe s lett a nyomorúság országos középpontja...

De annyi zürzavar és gond után a főváros népe mintha felesemlett volna kincseire. Mintha rájött volna arra, hogy a természet szépségeit senki sem veheti el tőlünk. S egyre-másra születtek a modern városrendezési tervek, az új jelszavak. Budapest fürdőváros... Budapest kertváros... Budapest, a virágok városa... Ha a Dunának ezen a gyönyörű pontján hollandok vagy norvégok laktának, Budapest már régen a virágok, kertek, fák és pázsitok Paradisomkertje lenne! Mennyi szenvedésen, nyomorúságon és tragédián kellett átmennie a főváros lakosságának, amíg rájött arra, hogy a legfőbb szépség, a legvigasztalóbb vi-

gasz, a legtisztább öröm mindig maga a természet s abban, amit az nyújt, örömet találni annyi, mint erőt meríteni az élethez, a harchoz, a munkához s magához az élethez!

Mikor a piarista-házat lebontották, sokan aggódtak, vajjon nem építenek-e a helyébe valami még magasabb bérházat? Vajjon eszébe fog-e jutni valakinek, hogy ide kert kell, park, játszótér? Magam is gyakran elnézgettem a sürgő munkások hangyase-

regeit, amint cipelték a követ, rakták a kocsikat s meztelen mellél izzadtak a kavargó mészkőporban. Találgattam, — s velem együtt oly sokan még! — hogy meddig gyönyörködhetünk még a Duna feltáruuló szépségében s mikor rakják le az új bérkaszárnya alapjait? Hála Istennek, ebből nem lett semmi. A megmaradt épületrész lebontása után parkot fognak itt ültetni. Az lesz a boldog látvány, ha a munkások, akik az imént még romboltak, most építeni jönnek, feltúrják a földet, bekapcsolják az öntözőcsöveket, kirajzolják, zsinórral meghúzzák a pázsitok helyét, elültetik a bokrokat és facsemetéket... S amikor megjelennek majd a gyermek-kocsik a gügyögő, napkürázó csecsemőkkel, a mamák boldog mosollyal az arcukon s a felserdült fák árnyéka játszik az egészséges szemek fényén.

Mint hírlik, a leendő park közepére Erzsébet királyné szobrát fogják felállítani. A karcsú királyné fehér alakja illik is ide, erre a történelmi helyre. Nem tudjuk ugyan, hogy a szobor felállításához szükséges összeg már együtt van-e, a háború alatt a szoboralapra gyűjtött pénz kárba veszett s aztán még sokáig voltak sürgősebb tennivalók. De talán most már tető alá kerül a terv. Itt lenne az ideje, hogy Budapest silányságok, melyekben Budapest annyira gazdag.

Ha már építeni nem tanultunk meg, tanuljunk meg okosan lebontani. S az efféle lebontásból csak haszna van mindenkinek.

Kodolányi János